

La gigaenquesta de Badalona

L'enquesta organitzada per la plataforma Ara és l'hora (Òmnium Cultural i Assemblea Nacional de Catalunya) va arribar a Badalona el dissabte 4 d'octubre. Uns 2.300 voluntaris van trucar a totes les portes per demanar als veïns quin país somien. Entre un 10 i un 15 per cent dels badalonins la van respondre. Ho expliquen set voluntaris.

Badalona és la tercera ciutat més gran del Principat, el principal feu municipal del PP i, amb l'Hospitalet, el repte més ambiciós per a una campanya com la gigaenquesta de la plataforma Ara és l'hora de cara al 9-N. Si la seva pretensió era, principalment, arribar als indecisos i les capes de població més impermeables a la pluja fina de l'independentisme, Badalona era objectiu prioritari. Potser per això –i per fer una demostració que no s'arronsa davant les dificultats– Ara és l'hora ha triat Badalona com una de les primeres ciutats on demostrar la seva fermesa.

Per aconseguir-ho, la plataforma va aplegar uns 2.300 voluntaris que van fer unes 30 o 40 enquestes cadascun, amb la intenció d'arribar a totes les llars d'aquesta ciutat de 220.000 habitants.

La jornada es va començar a preparar dies abans. Helena Castellà, tècnica d'Òmnium Cultural a la seu territorial de Badalona, coordinava els voluntaris que s'anaven apuntant a la gigaenquesta, a banda de supervisar les altres dues potes de la campanya a Badalona: a més de l'enquesta pròpiament dita, hi ha la campanya País Groc, per divulgar la campanya amb cartells, pòsters i tota mena de formats, i els actes per recaptar diners.

A Badalona, atesa la seva extensió, es va decidir convocar els voluntaris en cinc punts diferents, més acostats als barris que s'havien de cobrir: la plaça de Pompeu Fabra (centre), Montigalà, la plaça de Josep Cortinas (per als barris de Casagemes i del voltant), el barri del Gorg i la plaça d'Antonio Machado

Acte d'inici de la gigaenquesta d'Ara és l'hora a la plaça de Pompeu Fabra de Badalona. Entre els assistents, Muriel Casals, Carme Forcadell o la consellera d'Ensenyament, Irene Rigau.

(barris de Llafíà i la Salut). Tot havia de començar a les 10, però la majoria ja hi eren abans d'aquesta hora.

A la plaça de Pompeu Fabra es feia l'acte central inicial, amb la presència de les presidentes de l'ANC, Carme Forcadell, i Òmnium Cultural, Muriel Casals, cosa que va endarrerir una mica la sortida dels voluntaris cap a les seues destinacions, cap a les 11 aproximadament.

Pilar Vallès era coordinadora territorial de la gigaenquesta per part d'Òmnium, com l'Oriol Codina ho era per part de l'ANC. "Ens vam encarregar d'organitzar, amb molta altra gent –diu Vallès–, a quines places aniria cada grup i la logística perquè l'acte fos un èxit i arribéssim al màxim de voluntaris". A cadascun dels cinc punts de trobada dels voluntaris hi havia un coordinador de plaça, que s'encarregava de rebre els coordinadors d'equip.

Pilar Vallès també feia de coordinadora de plaça, concretament a la d'Antonio Machado, des d'on els voluntaris sortien cap als barris de Llafíà i la Salut. "Va funcionar molt rebé –diu Pilar Vallès–: a les 10 menys 10 ja estaven els voluntaris, supercivilitzats, fent cua al sol, suportant que els organitzéssim en files i sabent que hi estaven posant el seu granet de sorra".

El coordinador de plaça donava a cada coordinador d'equip una capsa amb 30 carpetes per repartir entre els voluntaris que li pertocaven. Ells s'havien d'encarregar de mantenir contacte amb els voluntaris per si es produïa cap incident o hi havia cap dubte.

El periodista Oriol Lladó era coordinador d'equip a la plaça de Pompeu Fabra, on se celebrava l'acte central de la gigaenquesta aquell dissabte 4 d'octubre. "Jo m'encarregava de 30 persones a cadascuna de les quals els lliurava un kit amb l'enquesta, la xapa

A l'enquesta de Badalona també hi van anar polítics i periodistes: a l'esquerra, Oriol Amorós, d'ERC; a la dreta, Karmele Marchante.

identificadora i el mapa amb el carrer que els havia tocat de tal número a tal altre”.

Després de passar pel responsable d'equip, els voluntaris –que sempre van en parella– rebien un curs d'urgència sobre com fer les enquestes: “Les instruccions són molt clares –explica Lladó–: no s’ha de fer proselitisme. És una enquesta de cinc preguntes i no s’ha d'intentar entrar dins de les cases perquè la gent no senti envaïda la seva privacitat. I, sobretot, no caure en discussions ni provocacions. Davant d'una hipotètica amenaça, que no es va produir, la directriu és no respondre. Es tracta simplement que la gent vegi que el procés està relacionat amb la qualitat democràtica i que volem escoltar”.

Lladó explica la importància que tenia que anés bé a Badalona: “El cas de Badalona era la primera prova, després de la pilot de Martorell. Hi havia moltes incògnites de com aniria i el resultat és molt positiu perquè es van aplegar més de 2.000 voluntaris i es va fer molt bona tria. Es van marcar cinc punts d'irradiació que responien a la complexitat de Badalona, amb zones molt allunyades del centre i barris difícils”.

En Toni Caralt era responsable de grup a Montigalà. “Va ser espectacular –explica– perquè divendres encara no ens havien dit quanta gent hi hauria i al final van venir més de 400 voluntaris. Cap a les 9 ja va arribar gent i a les 10

ja hi havia cua per recollir les carpetes. N’hi havia que ja venien per parelles però molts altres anaven sols. La gent venia molt predisposada. Tot i que els vam dir que pleguessin a la 13.30 hores, perquè tothom havia d'estar a la plaça de Pompeu Fabra pel vermut del final de l'enquesta, molts van arribar més tard per poder dir que havien trucat a totes les portes”.

Molts voluntaris eren de Badalona però n’hi havia també de Barcelona i de comarques. “Montigalà és un barri complicat fins i tot per a gent de Badalona. A la zona on érem hi ha una petita part que encara és d'autoconstrucció i, al costat, hi ha carrers amb blocs molt alts, amb vuit o deu pisos i fins a 40 portes. Per tant, a uns els tocava només un bloc de pisos mentre que d'altres tenien 30 portes que implicaven 28 adreces diferents, perquè són cases unifamiliars, però no xaletets, cases d'autoconstrucció.”

Els coordinadors avisaven prèviament els voluntaris que no es desanimessin perquè era més difícil del que semblava. Segons Pilar Vallès, només obren la porta entre un 10% i un 15% de les cases.

Toni Caralt ho explica: “Per l'experiència feta a Martorell, preparàvem els voluntaris perquè no s’ho prenguessin malament. Molta gent no obre la porta i encara més gent no hi és –perquè el dissabte al matí és, per a molts, el moment d'anar a comprar”. Tot i així,

s'exclama Caralt, “una parella va arribar amb 11 enquestes”.

Caralt destaca que, a Montigalà, es van repartir les 420 carpetes que hi havia preparades i es va arribar allà on van poder. Caralt destaca que, entre els voluntaris “hi havia gent gran, fins a 70 anys, i no tanta gent jove: de parella de 20 anys només en va venir una”.

Zero incidències. Eduardo Alessandria era responsable de plaça al barri del Gorg. Alessandria és arquitecte, “argentí de naixement amb passaport italià” i soci d'Òmnium Cultural. Opina que la “principal anècdota és el compromís de la gent: l'alegria. Fins i tot –afegeix–, quan anaves al final de la cua per explicar que tenies quinze línies de voluntaris i la cosa aniria una mica lenta. Cap retret. La gent estava molt feliç i trempada de poder treballar per assolir la independència”.

L'única incidència van ser “les visites protocol·làries, amb molt de respecte, de la Guàrdia Urbana, que van aixecar acta, amb l'excusa que s’havien penjat banderoles i cartells per assenyalar l'indret”. Això, diu Alessandria, “no t’acaba d'agradar, perquè només fas una activitat democràtica”.

Pilar Vallès confirma que la policia local va aixecar acta als cinc punts de trobada, però que enlloc no va haver-hi cap problema. “A tot arreu la Guàrdia Urbana va venir amb molt bon to però va aixecar acta per una qüestió admi-

nistrativa, ja que havíem comunicat l'ocupació d'espais públics. Ens van agafar els números de carnet d'identitat dels responsables de plaça i res més”.

Segons Alessandria, no hi va haver cap incident amb violència. “Al porta a porta hi havia molta gent que ni tan sols no obrien la porta, d'altres que no estaven assabentats del tema i d'altres que preguntaven si, per la seva condició d'estrangers, podrien votar.”

Un d'aquests grups va fer acte de presència al punt de trobada de Gorg i els van posar en contacte amb Eduardo Alessandria: “Dos paquistanesos van venir expressament per demanar si podrien votar el 9N i informar-se dels tràmits que s'havien de fer i on. No estaven gens preocupats per com els podia afectar la independència; volien saber si podien votar i com fer-ho.”

Soroll de passes. La Gemma Sala era voluntària a la plaça de Josep Cortinas, que cobria els barris de la Morera i Búfala. Gemma Sala és de l'ANC “des de l'acte del Palau Sant Jordi”.

“Vam poder fer cinc enquestes de 68. No hi ajudava la càmera de TV que ens acompanyava”

Com ara no té molt temps per anar a reunions i dedicar-s'hi, es va apuntar de voluntària rasa.

Explica que l'enquesta de Badalona li va provocar dues sensacions molt diferents. D'una banda, diu que “veure tanta gent disposada a fer coses”, tots els voluntaris que s'havien aplegat per fer l'enquesta, l'“emociona”. D'una altra, l'enquesta pròpiament dita, en què trobà moltes portes tancades. “Ens van tocar dos carrers ben diferents. Un era a la part de més de la muntanya de Búfala, on hi ha gent dubtosa i gent del no. No era pas el centre on, segons alguns companys, n'hi havia que t'esperaven amb la porta oberta.”

A la Gemma li van tocar 35 enquestes a blocs de pisos sense ascensor. “A moltes cases no hi havia ningú, però en altres senties les passes que s'acostaven a la porta i no obrien. D'altres obrien i et deien que no els interessava el tema. Després vam veure que la gent que sortia d'aquell bloc era gent molt gran que s'estimava més que no l'atabalessin.”

De 35 enquestes no en van poder omplir ni una.

En canvi, les adreces de la seva companya d'enquesta eren en un carrer més ample, en blocs de pisos més nous, dels anys vuitanta. “Allà va anar diferent. Obrien de tant en tant, podies explicar que no anaves a demanar el vot sinó a fer l'enquesta sobre com voldrien que fos el nostre país. En una de les cases fins i tot vam poder fer tres o quatre persones que hi havia al mateix domicili.”

En total en van poder fer 10.

“Abans de començar l'enquesta –explica Gemma Sala– em sentia com quan era petita i em donaven el bloc de números de loteria per vendre entre els veïns d'escala, que et feia tanta vergonya. Però després crec que ha estat una experiència positiva. Està molt bé parlar amb la gent.”

Salut democràtica. El periodista Oriol Lladó opina que era molt important arribar al barri de la Salut, “la part de Badalona que estaria per damunt de l'autopista i prop de Santa Coloma: molt densa, castigada socialment i econòmicament i una de les zones calentes del PP des de 2007”. Amb “molt votant del PP, abstencionistes o

població desconnectada perquè consumeixen mitjans de comunicació que tenen una mediatització interessada, la Salut era la més interessant per portar el debat i va anar molt bé: va assegurar visibilitat de la campanya ciutadana i es van trucar moltes portes”.

L'Albert Bernat, dissenyador, va anar de voluntari al barri de la Salut. Anava sol i primer el van emparellar amb una dona que esperava el seu marit, que no arribava. “Quan va arribar –explica rient– lògicament se'n va anar amb el seu marit i vaig fer parella amb un conegut amb qui m'havia trobat de casualitat.”

A l'Albert i el seu company els van tocar “dos edificis de set o vuit plantes amb 36 portes cadascun. Vam pujar en ascensor fins a dalt de tot i vam començar a baixar. Moltes portes no obrien. També és normal perquè dissabte al matí és dia de mercat. És el dia que ens va bé als voluntaris però no és la millor hora per trobar gent a casa seva”.

Les reaccions eren semblants a les que havia trobat la Gemma Sala: “Hi havia gent que ens deia que no en volia saber res i d'altres que tenien un desconeixement total. Als que no obrien els deixàvem informació al peu de la porta perquè se la trobessin i, si volien omplir l'enquesta, ens la poguessin enviar, amb franqueig pagat”.

“Vam poder omplir cinc enquestes de les 68 que portàvem. També és cert que ens van adjudicar una càmera de televisió i molta gent encara es feia més enrere quan veia que la podien gravar.”

La disposició a obrir la porta i respondre una enquesta també pot estar condicionada per l'edat, el sentiment d'inseguretat del veí o el nivell d'informació que tingui sobre l'enquesta. Entre els que responen, també n'hi ha de totes les ideologies. “Una noia ens va respondre tota l'enquesta i, quan li vam fer l'última pregunta, si pensava anar a votar el 9-N, va dir ‘no aniré a votar perquè serà il·legal.’”

L'Albert no dubta a qualificar l'experiència de “positiva”, tot i que “sempre et quedes amb el regust de no haver pogut fer més enquestes”. Per tant, diu que hi tornarà. Un altre dia en un altre lloc.

Àlex Milian